

Poz. 158

**UCHWAŁA NR 432
SENATU UNIwersytetu Warszawskiego**

z dnia 29 maja 2019 r.

**w sprawie programów kształcenia w Szkołach Doktorskich
Uniwersytetu Warszawskiego**

Na podstawie art. 291 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669 z późn. zm.), art. 201 ust 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) Senat Uniwersytetu Warszawskiego postanawia, co następuje:

§ 1

Ustala się program kształcenia dla:

- 1) Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały;
- 2) Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych, stanowiący załącznik nr 2 do uchwały;
- 3) Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych, stanowiący załącznik nr 3 do uchwały;
- 4) Międzydziedzinowej Szkoły Doktorskiej, stanowiący załącznik nr 4 do uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i ma zastosowanie od roku akademickiego 2019/2020.

Rektor UW: *M. Pałys*

Program kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych

Program kształcenia zakłada, że każdy doktorant będzie miał możliwość zrealizowania pełnej ścieżki kształcenia w języku angielskim.

Program kształcenia obejmuje osiem semestrów.

I. Zajęcia ogólnouniwersyteckie dla wszystkich doktorantów

Lp.	Nazwa	Liczba godzin obowiązkowych	Liczba godzin dobrowolnych	Semestr	PRK
1.	Dydaktyka Szkoły Wyższej	30		I	UK_1, UK_2, UK_3, UU_1, UU_2
2.	Etyka	8		I	WG_2, KO_1, KO_2, KR_1
3.	Prawo autorskie	4	4	I	WK_4, WG_2, KO_2, KR_1
4.	Pozyskiwanie grantów (warsztat naukowca)	6+2	4	III	WK_3, WK_4, UW_2, UK_4, UO_1, UU_1, KK_2
5.	Wystąpienia publiczne (warsztat naukowca)		8 (4 + 4)	III	UK_1, UK_5
6.	Transfer wiedzy (warsztat naukowca)	4		V	WG_2, WG_3, UW_3, UK_2, KK_3, KO_1, KO_2, KO_3

Opis przedmiotów:

1. Dydaktyka Szkoły Wyższej (30 godzin, I semestr)

Zajęcia mające na celu poszerzenie wiedzy i umiejętności doktorantów z zakresu planowania pracy pedagogicznej, analizy i oceny przebiegu procesów kształcenia oraz wyznaczania i oceniania ich efektów. Omawiane będą zagadnienia dotyczące prawidłowości i uwarunkowań przebiegu procesu nauczania-uczenia się.

2. Etyka (8 godzin, I semestr)

Wykład prezentuje główne zagadnienia etyki akademickiej z uwzględnieniem jej roli we współczesnym myśleniu moralnym. Zasadniczą treścią wykładu będzie analiza podstawowych pojęć i metod stosowanych w tej dziedzinie oraz prezentacja wielkich teorii normatywnych. W czasie zajęć będą omawiane konkretne przykłady stosowania zasad etycznych w praktyce.

3. Prawo autorskie (4 godziny, I semestr oraz 4 godziny dobrowolne, I semestr)

Przekazanie podstawowej wiedzy doktorantom z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych w odniesieniu do działalności badawczej i dydaktycznej. W ich wyniku doktorant uzyska wiedzę o plagiatach oraz zasadach prawidłowego korzystania z dorobku innych.

4. Pozyskiwanie grantów (warsztat naukowca) – 6 + 2 godziny, III semestr oraz 4 godziny dobrowolne, III semestr

Celem zajęć jest przekazanie wiedzy doktorantom na temat zasad konstruowania projektów badawczych finansowanych ze źródeł zewnętrznych. Doktoranci zyskają umiejętność skutecznego przygotowywania wniosków grantowych, co zwiększy odsetek pozytywnie rozpatrywanych aplikacji. W ramach zajęć sześć godzin zostanie poświęconych zasadom aplikowania o granty a dwie godziny ich rozliczaniu.

5. Wystąpienia publiczne (warsztat naukowca) – 8 godzin dobrowolnych, III semestr (4 godziny w języku polskim, 4 godziny w języku angielskim)

Zajęcia mają na celu poszerzenie umiejętności doktorantów w zakresie wystąpień publicznych (public speaking) poprzez naukę zasad i dobrych praktyk, które powinny towarzyszyć przygotowywaniu oraz wygłaszaniu przemówień. Doktoranci poznają teorię i praktykę efektywnego wystąpienia publicznego.

6. Transfer wiedzy (warsztat naukowca) – 4 godziny, V semestr)

Zajęcia rozwijające umiejętności dzielenie się wiedzą. Ich celem jest poznanie możliwości związanych z transferem wiedzy z uczelni do przedsiębiorstw, instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych. Wiedza typu "know how" jest unikalna, specyficzna dla danej organizacji (np. szkoły wyższej). Wiedza typu "know what" z kolei zawiera definicje pojęć, opisy oraz fachową terminologię. W zależności od charakteru przekazywanej wiedzy oraz jej odbiorców różne mogą być sposoby jej transferu.

II. Zajęcia organizowane przez szkołę dla wszystkich doktorantów

Lp.	Nazwa	Liczba godzin obowiązkowych	Liczba godzin dobrowolnych	Semestr	PRK
1.	Warsztat metodyczny z zakresu dydaktyki (grupowy)	4	4	II	UK_2, UK_3, UU_2
2.	Warsztat metodyczny z zakresu dydaktyki (indywidualny w ramach praktyk)	4		II	UK_2, UK_3, UU_2
3.	Warsztat naukowca w dziedzinie nauk społecznych	15		II	WK_3, WK_4, WG_3, UW_1, UW_2, UK_2, UO_1, UU_1, KK_2
4.	Rozwój naukowy – zajęcia indywidualne z promotorem (warsztat naukowca)	15		II i III	WG_1, WG_2, WG_3, UW_1, UW_2, UO_1, KK_1, KK_2
5.	Zajęcia metodologiczne i metodyczne do wyboru z listy	60		II, III, IV	WK_3, UW_1
6.	Konferencja interdyscyplinarna	15		III	UW_1, UW_2, UK_1, UK_3, UK_4, UU_1, UU_2, KK_1, KK_2

Lp.	Nazwa	Liczba godzin obowiązkowych	Liczba godzin dobrowolnych	Semestr	PRK
7.	Konferencja interdyscyplinarna	15		V	UW_1, UW_2, UK_1, UK_3, UK_4, UU_1, UU_2, KK_1, KK_2
8.	Seminarium szkoły	32		II, III	WK_1, WK_2, WG_1, UK_1, UK_4, UK_5, KK_1
9.	Seminarium dyscypliny	16		III	WK_1, WK_2, WG_1, UW_2, UK_4, KK_1
10.	Seminarium doktoranta	10-30		VI	UW_1, UW_2, UK_1, UK_3, UK_4, UU_1, KK_1, KK_2
11.	Zajęcia specjalizacyjne oferowane przez poszczególne dyscypliny	30	30	II, III, IV, V, VI, VII, VIII	WK_1, WK_2, WK_3, UK_5

Opis przedmiotów:

1. i 2. Warsztat metodyczny z zakresu dydaktyki

- **grupowy (4 godziny, II semestr oraz dobrowolne 4 godziny, II semestr);**
- **indywidualny w ramach praktyk (4 godziny, II semestr)**

Warsztaty metodyczne mają na celu przygotowanie doktorantów do samodzielnego prowadzenia zajęć dydaktycznych w szkole wyższej. Składają się z:

(1) warsztatów grupowych - (w grupie doktorantów tej samej dyscypliny) hospitacji zajęć prowadzonych przez najlepszych dydaktyków. W miarę możliwości są to zajęcia w różnej formie (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria). Hospitacja odbywa się pod kierunkiem wykładowcy mającego uprawnienia pedagogiczne i obejmuje nie tylko udział w zajęciach, ale także omówienie wizytowanych zajęć (razem minimum 4 godziny, w tym 2 godziny hospitacji). Hospitacje będą się w większości odbywały w „sali focusowej” (dostępnych na Wydziałach Zarządzania oraz Filozofii i Socjologii) umożliwiającej obserwację zajęć i równoczesne ich komentowanie przez uczestników warsztatu;

(2) warsztatów indywidualnych - co najmniej 2 godziny zajęć prowadzonych przez doktoranta pod kierunkiem i w obecności wybitnego dydaktyka lub promotora (do tego godzina na wspólne przygotowanie i godzina na omówienie zajęć, łącznie forma ta obejmuje zatem minimum 4 godziny zajęć zaliczanych do praktyk dydaktycznych).

3. Warsztat naukowca w dziedzinie nauk społecznych (15 godz., II semestr)

Zajęcia mają na celu wzbogacić warsztat badacza pomagając w opracowywaniu wniosków o finansowanie badań, artykułów podsumowujących wyniki prowadzonych badań i w opracowaniu strategii publikacyjnej doktoranta. Oferowanych jest kilka kursów prowadzonych przez różnych doświadczonych pracowników naukowych. Doktorant wybiera kurs, na który chce uczęszczać.

Uwaga: poszczególne kursy są uruchamiane jeśli zostaną wybrane przez nie mniej niż 5 doktorantów.

Przedmioty do wyboru:

1) Pisanie artykułów i strategie publikacyjne (kilka równoległych grup)

Kurs ma zapoznać doktorantów z praktykami publikacyjnymi w naukach społecznych i wyposażyć w umiejętności przydatne we własnej aktywności publikacyjnej. Na realnych przykładach omówione zostaną podstawowe zasady pisania, zgłaszania do publikacji i recenzowania artykułów naukowych, a także najważniejsze bazy danych i narzędzia pozwalające zorientować się w międzynarodowym obiegu naukowym. Omówiona zostanie również rola wskaźników bibliometrycznych i ich alternatyw we współczesnych systemach ewaluacji działalności naukowej, a także ich wpływ na strategie publikacyjne instytucji naukowych i indywidualnych badaczy. Najważniejsze omawiane zagadnienia to: (1) Publish or perish - współczesne formy komunikacji naukowej, (2) Repozytoria, bazy danych czasopism naukowych, DOI i narzędzia do zarządzania bibliografią, (3) Podstawowe wskaźniki bibliometryczne i ich ograniczenia, (4) Przegląd wzorców publikacyjnych w subdyscyplinach (uczestników), (5) Systematyczny przegląd literatury i monitorowanie nowych publikacji, (6) Cykl publikacyjny: od pomysłu na artykuł do złożenia manuskryptu, (7) Cykl publikacyjny: od złożenia manuskryptu do pierwszego cytowania, (8) Peer review, (9) Dylematy prawne i etyczne: dobre i złe praktyki publikacyjne.

2) Pisanie artykułów i strategie publikacyjne II

Celem kursu jest przybliżenie zagadnień związanych z harmonijnym rozwojem kariery naukowej. Po przedstawieniu wymagań wynikających z polskiego prawa, wskazane będą propozycje strategii publikacyjnej w kontekście ewaluacji jakości działalności naukowej. Słuchacze zapoznają się z sposobami weryfikowania cytowań, Indeksu H, a także dbałości o widoczność własnych prac badawczych. Oprócz wykazu czasopism i wydawnictw MNiSW, przedstawione zostaną wykazy związane z bazą SCOPUS i Indekssem WoS. Omówiona zostanie rola monografii naukowych oraz międzynarodowe kryteria oceny czasopism naukowych (SCOPUS, COPE, IF, SNIP). Przedyskutowana zostanie procedura złożenia i oceny artykułu naukowego. Podjęte zostaną także zagadnienia związane z przygotowaniem i realizacją projektów naukowych, w tym wskazanie podmiotów finansujących (UE, NCN, NCBiR, NPRH, NATO). Omówione będą wymagania formalne przygotowania aplikacji, dokumentacja konkursowa, kryteria oceny, struktura wniosku, sprawozdawczość oraz zasady konstrukcji raportu końcowego. Słuchacze zapoznają się z portalem EURAXESS oraz istotą komercjalizacji wyników badań.

3) Paper writing: from first ideas to successful submission

This workshop will teach PhD student how to successfully communicate the results of their research on a particular topic to the academic audience as well as aiming to help them to improve their writing skills. It will offer its participants the opportunity to work on their own academic papers and develop them from first ideas to early drafts. After choosing the topic of their papers and framing them, the attendees will be assisted in developing a detailed outline of their work by the teacher and through peer support. The students will learn how to properly structure their papers, develop the required sections, select sources and prepare the content. The workshop will also present the features of academic style and the recommended ways of referencing and formatting. The students will be advised how to choose a proper academic outlet and an effective publication strategy for their planned papers. They will learn about a reviewing process to be able to critically assess their work and deal effectively with future reviews. The article outlines can be prepared by the students either in English or in Polish. (The module taught in English).

4) Badania na zlecenie i na konkurs

Zajęcia prowadzone w trybie warsztatowym i dotyczące organizacji warsztatu badacza pracującego w obszarze praktycznych zastosowań wiedzy z nauk społecznych. W trakcie zajęć uczymy m.in. formułowania problemów badawczych łączących wiedzę akademicką z praktykami społeczno-kulturowymi, wyszukiwania zleceń i konkursów, posługiwania się generatorami wniosków (m.in. treści merytoryczne na ograniczonej przestrzeni, harmonogramy, kosztorysy), pracy zespołowej i indywidualnej, współpracy ze zleceńodawcami, zasad prowadzenia badań, struktury raportów badawczych, diagnoz i ewaluacji oraz rekomendacji praktycznych. Jako materiału do zajęć wykorzystujemy zarówno zrealizowane już projekty badawcze, jak i bieżące konkursy oraz projekty własne uczestników.

5) Warsztat pisarstwa naukowego - od raportu z badań do eseju

Przedstawiając wyniki swoich badań, często robimy to w sposób „intuicyjny” lub podpatrzony u innych badaczy, nie zastanawiając się nad jego skutecznością komunikacyjną. Tak powstają niespójne i przeładowane informacjami prezentacje konferencyjne, pozbawione wyraźnej struktury prace doktorskie i napisane zbyt zawiłym językiem raporty badawcze. Podczas zajęć przećwiczymy podstawowe umiejętności związane z komunikowaniem wyników badań: nadawanie tekstowi lub prezentacji czytelnej struktury logicznej i narracyjnej, posługiwanie się narzędziami do wizualizacji danych ilościowych i jakościowych, opisywanie, analizowanie i podsumowywanie wyników sugestywnym i precyzyjnym językiem dostosowanym do grona odbiorców.

6) Pisanie aplikacji grantowych i stypendialnych

Zajęcia dotyczą przygotowywania aplikacji grantowych i stypendialnych, czyli czynności które stały się istotną składową kariery naukowej i jako takie są komplementarne wobec kursu prowadzonego przez BOB. Podczas warsztatów będziemy analizować aplikacje, które dostały finansowanie; zastanawiać się, co składa się na dobry wniosek i – opierając się na doświadczeniu pozyskujących granty badaczy – zastanawiać się, jak takie wnioski powstają. Podyskutujemy też o komentarzach recenzentów i zastanowimy się jak uniknąć ich miazdzącej krytyki.

7) Systematyczne przeglądy literatury naukowej

Celem zajęć jest nauczenie studentów wykonywania systematycznych, pogłębionych przeglądów źródeł (literatury naukowej, dostępnych wyników badań) przy wykorzystaniu różnorodnych baz bibliometryczno-bibliograficznych (Web of Science, Scopus, inne) oraz z zastosowaniem oprogramowania QDA (Qualitative Data Analysis). Zajęcia będą miały formę wykładu połączonego z ćwiczeniami. Wykład zapozna studentów z procedurą prowadzenia systematycznych przeglądów źródeł, w tym ze sposobami wykorzystania baz bibliometryczno-bibliograficznych, a także z przykładami wzorcowych przeglądów. W ramach części ćwiczeniowej każdy student zrealizuje indywidualny projekt - systematyczny przegląd literatury z wybranego zakresu tematycznego. Efektem będzie syntetyczne (do 5000 znaków) opracowanie głównych nurtów badawczych w ramach danego problemu/zagadnienia naukowego, porządkujące efekty dostępnych badań i identyfikujące luki badawcze. Do zaliczenia wymagana jest znajomość lektur oraz wykonanie projektu – przeglądu literatury w sposób wymagany przez prowadzącego i przy wykorzystaniu polecanych narzędzi. Znajomość bibliograficznych baz danych nie jest warunkiem koniecznym do uczestnictwa w zajęciach, natomiast podstawowa znajomość oprogramowania QDA jest wymagana.

4. Rozwój naukowy – zajęcia indywidualne z promotorem (warsztat naukowca) – 15 godzin, II i III semestr

Zajęcia zindywidualizowane, dostosowane do specyfiki doktoranta i przygotowywanej rozprawy. Obejmują zarówno zagadnienia o charakterze warsztatowym (np. dobór odpowiednich metod badawczych), jak i dyskusje na temat dotychczasowego stanu wiedzy w dyscyplinie i formułowanych na tej podstawie pytań oraz hipotez badawczych w dysertacji. W ramach zajęć mogą być również prowadzone prace nad przygotowaniem aplikacji o uzyskanie grantu badawczego.

5. Zajęcia metodologiczne do wyboru przez doktorantów w kształcie zgodnym z 8 poziomem PRK (60 godzin do wyboru, II, III oraz IV semestr)

Szkoła oferuje zestaw 20-godzinnych specjalistycznych kursów, spośród których doktoranci mają obowiązek zaliczyć trzy (łącznie 60 godzin). Doktorant ma przy tym prawo wybrać *dowolne* dwa kursy z zestawu (niekoniecznie te oferowane przez jego własną dyscyplinę), jednakże wybór zajęć metodologicznych musi być uzgodniony z promotorem. W ramach poszczególnych dyscyplin mogą znajdować się przedmioty, których zaliczenie jest obowiązkowe.

Na wniosek przewodniczącego/przewodniczącej Rady Naukowej Dyscypliny, Rady Naukowej Dziedzin, Samorządu Doktorantów lub Dyrektora Szkoły Doktorskiej możliwe jest dodawanie i usuwanie zajęć metodologicznych. Zmiana taka musi być zatwierdzona przez Radę Szkoły Doktorskiej.

W Indywidualnym Planie Badawczym zostaną określone zajęcia, które będą realizowane przez danego doktoranta.

Wykaz zajęć do wyboru znajduje się na końcu niniejszego załącznika.

Uwaga: poszczególne kursy są uruchamiane jeśli zostaną wybrane przez nie mniej niż 5 doktorantów.

6. i 7. Konferencja interdyscyplinarna (30 godzin - 15 godz. III semestr, 15 godz. V semestr)

Konferencja interdyscyplinarna (zjazd doktoranta) ma cele zarówno merytoryczne, jak i stworzenia przestrzeni integracji doktorantów z różnych dyscyplin reprezentowanych w szkole. Odbywa się w formie seminarium wyjazdowego trwającego pełne dwa dni. W jego trakcie doktoranci mają okazję prezentacji własnych projektów badawczych oraz ich dyskusji z innymi doktorantami i pracownikami naukowymi. Dla zapewnienia odpowiedniej ilości czasu na prezentacje i dyskusje, praca zorganizowana jest w postaci czterech równoległych ścieżek seminaryjnych (w sposób analogiczny do organizacji znacznej części konferencji naukowych).

8. Seminarium Szkoły (32 godziny - 16 godz. II semestr, 16 godz. III semestr)

Seminarium ma charakter interdyscyplinarny i jest skierowane do wszystkich doktorantów Szkoły. W jego trakcie prezentowane będą najciekawsze, wykraczające poza wąskie ramy jednej dyscypliny badania prowadzone na Uniwersytecie Warszawskim przez poszczególne dyscypliny wchodzące w skład szkoły. Część spotkań będzie poświęcona prezentacjom wybitnych przedstawicieli nauk społecznych, zapraszanych na seminarium spoza Uniwersytetu Warszawskiego (w tym z uczelni zagranicznych).

9. Seminarium dyscypliny (16 godz., III semestr)

Seminarium jest organizowane oddzielnie dla studentów każdej z dyscyplin naukowych. Jego zadaniem jest dyskusja nad wybranymi, najważniejszymi dla danej dyscypliny badaniami i tekstami naukowymi. Doktoranci biorą aktywny udział w prezentacji i dyskusji wybranych zagadnień. Poszczególne spotkania mogą być prowadzone przez różnych pracowników naukowych, specjalizujących się w poszczególnych omawianych problemach badawczych. Całość seminarium jest koordynowana przez odpowiedzialnego za przedmiot pracownika.

10. Seminarium doktoranta (10-30 godz., VI semestr)

Seminarium doktoranta organizowane jest oddzielnie w ramach każdej z dyscyplin reprezentowanych w Szkole. W jego ramach każdy doktorant ma możliwość prezentacji wyników prowadzonych przez siebie badań i ich dyskusji z innymi doktorantami oraz pracownikami naukowymi Uniwersytetu Warszawskiego. Usytuowanie seminarium w trakcie VI semestru pozwala z jednej strony na prezentację dojrzałych (obejmujących znaczną część wyników) projektów badawczych, a z drugiej na możliwość wprowadzenia ewentualnych korekt wynikających z prowadzonych na seminarium dyskusji. W zależności od liczebności grupy doktorantów w danej dyscyplinie liczba godzin będzie się różnić. W sytuacji gdy liczba doktorantów w danej dyscyplinie przekracza 12 (potencjalnie sytuacja ta odnosi się do nauk prawnych, nauk o polityce i administracji oraz ekonomii i finansów) seminarium może się odbywać w dwóch równoległych grupach seminaryjnych.

11. Zajęcia specjalizacyjne oferowane przez poszczególne dyscypliny (30 godz. pomiędzy II i VIII semestrem)

Zajęcia specjalizacyjne do wyboru z palety oferowanej w danym semestrze przez poszczególne dyscypliny (doktorant nie jest ograniczony do wyboru zajęć wyłącznie własnej dyscypliny). Doktorant ma obowiązek odbycia 30 godzin (dwa kursy po 15 godzin) takich zajęć w trakcie semestrów II-VIII (dokładny termin ich realizacji jest indywidualną decyzją doktoranta). Wymiar godzinowy może być zwiększony w wybranych dyscyplinach.

Uwaga: poszczególne kursy są uruchamiane jeśli zostaną wybrane przez nie mniej niż 5 doktorantów.

Za równoczesną zgodą promotora oraz kierownika szkoły zaliczenie niektórych zajęć specjalizacyjnych możliwe jest w formie uczestnictwa w renomowanych szkołach letnich (w tym prowadzonych przez międzynarodowe organizacje naukowe) lub w formie stażów naukowych.

III. Praktyki

Forma praktyk

Rekomendowana liczba godzin praktyk dydaktycznych to 90, liczba minimalna to 30, a maksymalne to 180 godzin. Praktyki można rozpocząć najwcześniej w trakcie II semestru (po odbyciu pierwszych zajęć z dydaktyki szkoły wyższej).

Część praktyk odbywa się w formie indywidualnych warsztatów dydaktycznych opisanych wcześniej. Pozostałe godziny praktyk mogą być realizowane w formie udziału doktoranta w zajęciach prowadzonych przez promotora lub wyznaczonego dydaktyka oraz w formie zajęć prowadzonych samodzielnie przez doktoranta.

Efekty uczenia się:

WG.2, WG.3, WG.4, UW.3, UK.2, UK.3, UU.1, UU.2, KO.1, KO.2, KR.1

Rekomendacja – od 90 do 180 godzin

Minimum – 30 godzin

Wykaz zajęć metodologicznych proponowanych przez dyscypliny

Lista dodatkowych zajęć **obowiązkowych** dla doktorantów w ramach poszczególnych dyscyplin znajduje się na końcu listy.

1) Przyczynowość w naukach społecznych

Zajęcia będą obejmować zarówno zagadnienia teoretyczne (sposoby definiowania przyczynowości) jak i konkretne metody szacowania "efektów przyczynowych"

Odkrywanie *związków przyczynowych* często uważana jest za jeden z podstawowych celów nauki, przynajmniej w zakresie, w jakim odwołuje się ona do badań ilościowych. Jednak nie wszystkie związki, jakie odnotowujemy można określić mające charakter przyczynowy. Jakie kryteria można przyjąć, aby zidentyfikować relacje przyczynowe? Jak wpływa to na możliwości (i ograniczenia) interpretacji uzyskanych wyników? Aby odpowiedzieć na te pytania w trakcie zajęć omówione zostaną najważniejsze teorie definiujące pojęcie związków przyczynowych, odnoszące się do ilościowych badań społecznych: model Neymana-Rubina (Rubina-Hollanda), podejście ekonometryczne reprezentowane przez Heckmana oraz teorię Strukturalnego Modelu Przyczynowego (*Structural Causal Model*) Pearla. Przeanalizowane zostaną podobieństwa (w szczególności w odniesieniu do koncepcji *potential outcomes*) oraz różnice pomiędzy tymi teoriami oraz implikacje płynące z nich dla możliwości traktowania różnych schematów badania i analizy ilościowej w badaniach społecznych jako pozwalających identyfikować oddziaływania przyczynowe.

2) Paradygmaty teoretyczne nauk społecznych

Celem niniejszego kursu jest przygotowanie doktorantów do prowadzenia teoretycznie-ukierunkowanych badań naukowych. Powszechnie uznaje się, że świadome, aktywne i konsekwentne wykorzystywanie teorii naukowych świadczy o zaawansowaniu i dojrzałości naukowej. Jednocześnie uważa się, że prace doktorskie w zbyt małym stopniu spełniają to kryterium. Dlatego też konieczne jest zwrócenie uwagi na to, jak ważną rolę odgrywa ujęcie teoretyczne dla całej konstrukcji pracy doktorskiej, jakie są główne współczesne paradygmaty, spory, dylematy i wybory teoretyczne, przez którymi stają badacze nauk społecznych. Chodzi o zarysowanie pewnej mapy drogowej, po której doktorant będzie w stanie się samodzielnie poruszać po ukończeniu kursu, aby rozwiązywać własne dylematy badawcze. W każdym przypadku analiza podstaw i założeń danego podejścia będzie zilustrowana przykładami ich zastosowania w literaturze naukowej.

3) Najważniejsze problemy współczesnego świata. Perspektywa geograficzna

Konwersatorium mające na celu ukazanie znaczenia uwarunkowań przestrzennych dla życia na Ziemi. Omawiane zagadnienia odnosić się będą do zjawisk społecznych, ekonomicznych i środowiskowych powszechnie postrzeganych jako zagrożenie bądź wyzwanie dla ludzkości. Konkretnie tematy dobierane będą zależnie od zainteresowań uczestników oraz aktualnych wydarzeń światowych. Podstawą do dyskusji będą wystąpienia ekspertów bądź aktualne doniesienia naukowe dotyczące danego problemu.

4) Współczesna analiza polityczna/Contemporary political analysis

Przedmiot ma na celu pogłębienie wiedzy teoretycznej i metodologicznej doktorantów dotyczącej analizy politycznej współczesnych zagadnień społeczno-politycznych. Uczestnicy kursu rozwijają swoje umiejętności dotyczące konceptualizacji oraz operacjonalizacji podstawowych pojęć (np. polityka, władza polityczna, decyzja polityczna, instytucja polityczna, system polityczny, reżim polityczny, demokracja, itp.) i ich wykorzystywania w badaniach. Ponadto zdobywają wiedzę na temat najważniejszych sporów i debat naukowych dotyczących badania zagadnień społeczno-politycznych (m.in. struktury vs. "agenci"). Poznają również sposoby badania/mierzenia takich kluczowych zagadnień, jak rola polityczna i wpływ polityczny czy zmiana polityczna.

5) Teoria ugruntowana w badaniach organizacji

This course will allow the reader to grasp the essential elements of grounded theory – a research strategy particularly suitable for the exploration of problems related to the perception of social phenomena rather than for the study of the "objective" reality. The course will provide an overview of the central concepts of the grounded theory (inductive approach, coding strategies, theoretical sampling) and explain the most important differences between the grounded theory and other research strategies.
(The module taught in English).

6) Metody statystyczne w naukach społecznych

Zajęcia poświęcone zastosowaniu metod analizy statystycznej przy interpretacji wyników ilościowych badań społecznych, przygotowujący uczestników do bezpośredniego wykorzystania w swojej pracy naukowej (w tym przy przygotowywaniu dysertacji doktorskiej) wyników najważniejszych badań realizowanych w Polsce (jak ESS, EVS, POLPAN, PISA, PIAAC i inne), a także poprawnego planowania i interpretacji własnych badań. Uwzględniana w nich będzie problematyka pomiaru, skalowania, opisu zależności, doboru próby i jego znaczenie dla wnioskowania statystycznego.

7) Zaawansowane metody statystyczne

Zajęcia będą obejmowały przede wszystkim tematykę modeli regresyjnych. Wychodzić będą od prostego modelu regresji liniowej dla zmiennych ilościowych i jego głównych założeń, by następnie skupić się na modelowaniu innego typu zmiennych (w tym dyskretnych i mających postać liczby naturalnej). Omówione zostaną też schematy regresyjne dla danych quasi-eksperymentalnych, np. modele z efektami stałymi (ang. fixed-effects models). Kurs obejmował będzie także naukę przejrzystej prezentacji wyników analiz statystycznych, zwłaszcza dla modeli nieliniowych.

8) Programowanie badań w PsychoPy

The aim of this course is to provide you with the skills to program experiments using the Python programming language and the PsychoPy experiment building package. PsychoPy is an open-source alternative to software such as Eprime, Superlab, Presentation, and Inquisit. Basic programming concepts will be covered initially, followed by application of these concepts in successive examples of experimental paradigms. Experiment designs will be primarily based on those coming from cognitive psychology, but the lessons can be applied to any situation in which something must be presented on screen and responded to. Emphasis will be placed on methods of randomization, presentation, and timing. The course is crucial for psychologists, but it could be attractive also for ph.d. students of pedagogy, economics, management and perhaps other social sciences.

9) Nowe źródło informacji. Big Data

Niemal wszystkie informacje generowane na świecie są zapisywane w formie cyfrowej. Zasoby tej skali nazywane są Big Data. Analiza - rafinacja (analiza sentymentów, elementy sztucznej inteligencji) tych informacji - stanowi nowe źródło cennych informacji dla nauki, biznesu, dziennikarstwa i innych dziedzin.

Cele:

- 1) Rafinacja Big Data. Prezentacja zestawu narzędzi (procedur, oprogramowania) do rafinacji zasobów Big Data. Narzędzia te mogą dostarczyć obraz badanego zjawiska: w przeszłości, w czasie rzeczywistym i przewidywać jego zmiany w przyszłości.
- 2) Komercjalizacja wykorzystania zasobów Big Data w badaniach społecznych i biznesie.
- 3) Prezentacja praktycznych zastosowań rafinacji Big Data.

10) Praca nad doktoratem z nauk prawnych: uwagi metodologiczne

Zajęcia poświęcone są różnym kwestiom metodologicznym dotyczącym przygotowywania rozprawy doktorskiej oraz regulacjom prawnym dotyczącym studiów doktoranckich z perspektywy różnych nauk prawa, w tym ,in. cywilnego, europejskiego i międzynarodowego. Przedstawione zostaną wymagania stawiane doktorantom i ich rozprawom doktorskim a także przebieg przewodu doktorskiego. Kwestie merytoryczne dotyczące pracy nad doktoratem zostaną ujęte dynamicznie - od wyboru tematu rozprawy oraz metod badawczych, przez sposoby pozyskiwania materiału do pracy, jego selekcji i opracowania, po przygotowanie pracy. W szczególności zwrócona zostanie uwaga na elektroniczne bazy danych, na niedopuszczalne zjawiska plagiatu i ghostwriting'u, kwestie formalne w tym m.in. powoływania różnego rodzaju źródeł w przypisach i bibliografii. Osią wykładów będzie ewolucja podejścia do przedmiotu i metod nauki prawa w Europie (na tle USA). Stawiane pytania to: czy nauka prawa się „zamerykanizowała”, czy dominuje analiza teoretyczna, kontekstowa i interdyscyplinarna, jakie trendy dominują w Polsce – czyli czym się właściwie zajmujemy i dlaczego? Repertuar podejść metodologicznych dostępnych dla prawnika-naukowca: przykłady projektów badawczych i stosowanych w nich metod dogmatycznych, a także teoretycznych i empirycznych. Case-study: krótka analiza metod opublikowanych w przykładowych opublikowanych pracach doktorskich.

11) Zastosowanie programów komputerowych w gromadzeniu i analizie danych jakościowych

Celem kursu jest zapoznanie doktorantów z głównymi funkcjami aplikacji komputerowej Atlas.ti, wspomagającej analizę danych jakościowych. Zajęcia będą miały głównie charakter warsztatowy. Po teoretycznym wprowadzeniu w specyfikę badań jakościowych, omówione zostaną następujące zagadnienia: prowadzenie indukcyjno-dedukcyjnego dialogu w programie Atlas.ti; tworzenie jednostki hermeneutycznej; praca z materiałem badawczym: kodowanie, autokodowanie; tworzenie powiązań pomiędzy fragmentami tekstu i ich definiowanie; tworzenie widoków (sieci) semantycznych; tworzenie notatek teoretycznych; tworzenie rodziny dokumentów i kodów; prezentacja narzędzi statystycznych programu Atlas.ti. Dodatkowo doktoranci zostaną zapoznani z głównymi funkcjami programu F4, wspomagającego transkrypcję wywiadów. Podczas zajęć kodowane (analizowane) będą zarówno materiały (transkrypcje wywiadów indywidualnych i grupowych, zdjęcia, filmy etc.) zaproponowane przez wykładowcę, jak i doktorantów.

12) Logika

Wybrane zagadnienia z formalnej metodologii nauki. Metodologiczne typy nauk. Nauki dedukcyjne i indukcyjne. Testowanie hipotez, dowodzenie twierdzeń, wyjaśnianie faktów. Wyjaśnianie i przewidywanie.

13) Teoria racjonalnego wyboru i teorie formalne w naukach społecznych

Seminarium poświęcone teorii racjonalnego wyboru oraz zastosowaniom teorii formalnych (w tym teorii wyboru społecznego, teorii gier, formalnej teorii polityki) w socjologii i naukach politycznych.

Szczegółowy program seminarium – zwłaszcza w jego dalszej części - będzie mógł ulegać modyfikacjom ze względu na zainteresowania i plany badawcze uczestników. W części wstępnej zajęcia skoncentrują się na następujących zagadnieniach: Ogólne założenia teorii racjonalnego wyboru; wzajemne relacje między motywami i działaniami indywidualnymi a zjawiskami społecznymi. Preferencje i użyteczności i racjonalność indywidualna – od *homo oeconomicus* do *homo sociologicus*. Problemy działania zbiorowego. Teoria gier i jej wartość dla nauk społecznych. Teoria racjonalnego wyboru w naukach politycznych: formalna teoria polityki.

W dalszej części zajęć powyższe problemy będą rozwijane; szczegółowy wybór tematów wynikać będzie zainteresowań i planów badawczych uczestników seminarium.

14) Metody estymacji efektów przyczynowych

W ramach estymacji efektów przyczynowych zajęcia mają na celu zapoznanie uczestników z podstawami wykorzystania najczęściej stosowanych w ilościowych badaniach społecznych metod estymacji efektów przyczynowych na podstawie badań quasi-eksperymentalnych: difference-in-differences (DiD), *propensity score matching* (PSM), *inverse probability of treatment weighing* (IPTW), *synthetic control group* (SCG) oraz *regression discontinuity design* (RDD). Dla każdego z nich omówione zostaną pokrótce podstawy statystyczne, a następnie zaprezentowane zostaną sposoby przeprowadzenia analiz w programie statystycznym (Stata lub R).

15) Zaawansowane metody jakościowe w naukach społecznych

Zajęcia będą poświęcone metodologii badań jakościowych w naukowych badaniach społecznych. Podczas zajęć zostaną przedstawione zasady wykorzystania metod jakościowych oraz omówione kolejne etapy prowadzenia badań jakościowych: definiowanie problemów badawczych, dobór konkretnych metod do problemów badawczych (np. wywiady indywidualne, grupowe, etnograficzne), tworzenie schematów badawczych, dobór technik projekcyjnych i wspomagających, prowadzenie wywiadów oraz zasady analizy danych.

16) Metody badań medioznawczych: od analizy zawartości i dyskursu przez ankiety po badania biometryczne

Badacze mediów na całym świecie coraz częściej zwracają uwagę na pewne niedostatki klasycznych metod z obszaru nauk społecznych i humanistycznych. Wiele mówi się o potrzebie ich triangulacji, uczeni skłaniają się także ku nowoczesnym technologiom, takim jak eyetracking, facetracking, EDA/GSR, EEG, NIRS etc. Okazuje się, iż to, co respondent odczuwa/przeżywa/dostrzega, na co reaguje, jest w znacznym stopniu mierzalne i może podlegać standaryzacji. Dzięki nowoczesnym technologiom nie są też ograniczeni tzw. efektem deklaracji. W badaniach nad recepcją książek, prasy, radia, telewizji, mediów społecznościowych, aplikacji, gier czy też w doświadczeniach rzeczywistości wirtualnej (VR/AR) można pokusić się o sprawdzenie tego, co faktycznie dostrzega lub przeżywa respondent w momencie kontaktu z bodźcem. Powyższe zagadnienia zaprezentuję na przykładach różnych badań, realizowanych w Laboratorium Badań Medioznawczych Uniwersytetu Warszawskiego.

17) Analiza przestrzenna w badaniach społecznych

Program przedmiotu obejmie wykorzystanie narzędzi geoinformatycznych w tym programów z grupy Systemów Informacji Geograficznej (GIS) do analiz jakościowych i ilościowych stosowanych w badaniach społecznych. Zostaną zaprezentowane metody i techniki pozyskiwania danych społeczno-przestrzennych oraz ich opracowywania i prezentacji. Główna część zajęć będzie poświęcona wykorzystaniu programów GIS do analiz przestrzennych dotyczących zjawisk społecznych.

18) Prawna i strukturalna współzależność państwa i Unii Europejskiej

Przedmiot wykładu jest multidyscyplinarny, dotyczy zjawiska kompleksowej współzależności prawnej i gospodarczej Unii Europejskiej i jej państw członkowskich oraz samych państw. Zmiany zachodzą w sposób ciągły na wielu poziomach: w prawie, gospodarce, polityce oraz generalnie w społeczeństwie. Unia Europejska jest obecna praktycznie w każdej sferze życia. Zjawisko to nazywane jest europeizacją państwa i społeczeństwa. Omawiane zagadnienia to m.in.: stopień współzależności państwa, kod europejskich procesów integracyjnych i ich „modus operandi” z konfliktem imperatywów: demokracji i efektywności, modernistyczne „uwikłanie” prawa i problem rozróżnienia sfer publicznej i prywatnej, granice integracji, pytanie o integrowanie odrębności i unifikację jako antyteza państwa narodowego. Wykład opiera się o rozważania dogmatyczne i przykłady je obrazujące – m.in.: budowanie ponadnarodowego obywatelstwa unijnego, kryzys uchodźczy w Europie; populizm i problemy praworządności w szerokim (nie tylko prawniczym) ujęciu; Brexit (i konsekwencje), orzecznictwo „unijne” polskich sądów, praktyka polskiej administracji publicznej.

Wykład ma charakter naprzemiennej analizy prawniczej oraz diagnozy politycznej połączonej z wskazówkami metodologicznymi w zakresie badań tych zjawisk.

19) Metoda porównawcza w naukach społecznych,

Celem kursu jest omówienie kluczowych dylematów i wyzwań, przed którymi staje badacz, przygotowując projekt badania porównawczego. W szczególności, chodzi o trzy cele szczegółowe: 1) analizę zalet i wad różnych podejść do metody porównawczej, 2) zwiększenie świadomości uczestników zajęć odnośnie złożoności projektowania badań porównawczych poprzez analizę wzorowych prac naukowych, 3) ćwiczenie praktycznych umiejętności celem ewentualnego zastosowania metody porównawczej w pracy doktorskiej. Z uwagi na uniwersalny charakter omawianej problematyki, przedmiot będzie przydatny doktorantom sytuującym swoje prace w ramach wszystkich dyscyplin szeroko rozumianych nauk społecznych.

20) Współczesne teorie pomiaru edukacyjnego

Podstawowym elementem badań edukacyjnych takich jak *Programme for International Student Assessment PISA*, *Progress in International Reading Literacy Study PIRLS*, *Trends In International Mathematics And Science Study TIMSS* czy *Survey of Adult Skills PIAAC* jest pomiar umiejętności. By w pełni korzystać z wyników tych przedsięwzięć badawczych trzeba znać stosowane w nich teorie pomiaru. W ramach kursu uczestnik będzie mógł zapoznać się z modelami pomiarowymi z rodziny Item Response Theory. Omówiony zostanie Model Rascha oraz modele wieloparametryczne 2PL, 3PL i 4PL. Przedstawione zostaną również metody sprawdzania jednowymiarowości testu, międzygrupowej inwariancji pomiarowej oraz wyznaczania rzetelności wyniku testu. Kurs uzupełnią zagadnienia wyznaczania poziomów wykonania testu (standard setting), trafności pomiaru i krytyki pomiaru testowego.

21) Metody ewaluacji polityk publicznych

Celem kursu jest zapoznanie studentów ze specyfiką metod ewaluacji polityk publicznych. W szczególności omawiane będą metody ilościowe – ale na szerszym tle teorii programów publicznych oraz różnorodnych planów badawczych wykorzystywanych do ich ewaluacji, w tym planów bazujących na metodach jakościowych. Zajęcia będą mieć formę wykładu z ćwiczeniami. Warunkiem uczestnictwa jest dobra znajomość podstawowych modeli regresji (OLS, MLE). Do zaliczenia wymagana znajomość lektur, aktywny udział w dyskusjach na zajęciach oraz wykonanie zadań praktycznych z wykorzystaniem pakietu R (znajomość R nie jest wymogiem uczestnictwa w zajęciach). Ramowy program zajęć: (1) teorie programów publicznych – program jako specyficzna teoria, (2) logika interwencji, (3) typy ewaluacji, (4) podstawowe plany badawcze i uwarunkowania ich stosowania, (5) metody oceny wpływu: (6) badania obserwacyjne, (7) eksperymenty i (8) quasi-eksperymenty (w tym reanalizy oparte na danych ze światowej literatury przedmiotu).

22) Szeregi czasowe i panele dynamiczne / Time series and dynamic panel data

Zajęcia poświęcone zastosowaniu metod analizy danych z wymiarem czasowym. Tematy zajęć:

- Time series data. ARDL. ARIMA. Conditional Variance. Cointegration.
- Vector autoregression modelling: Vector-Autoregression (VAR) and Vector Error Correction
- (VEC) models.
- Generalized Method of Moments (GMM).
- Dynamic panel data: Difference GMM and System GMM methods.
- Long T, short N panel data and cross-dependency modelling.

23) Dane na poziomie jednostki / Micro data analysis

Zajęcia poświęcone zastosowaniu metod analizy danych na poziomie pojedynczej jednostki/osoby/ firmy/ organizacji. Tematy zajęć:

- Heteroskedasticity and quantile regression. Endogeneity and two stage least square methods.
- Binary models. Random utility model and models for multinomial variables.
- Models for ordinal variables and count data.
- Truncation, censoring and sample selection.
- Sample selection in non-linear models. Endogeneity in non-linear models, control function approach and others.

24) Przestrzenna analiza danych / Spatial data analysis

Zajęcia poświęcone zastosowaniu metod statystycznej analizy danych z wymiarem przestrzennym. Tematy:

- Spatial statistics for areal and point data, detection of spatial patterns
- Spatial dependency models (with spatial weights matrix) - model and variable selection, estimation, testing, forecasting, missing data issues
- Spatial panel models - model and variable selection, estimation, testing, forecasting, missing data issues
- Bootstrapped regression – sampling and replications issues, interpretation of results.

Uwaga: za równoczesną zgodą promotora oraz kierownika szkoły zaliczenie niektórych zajęć metodologicznych i metodycznych możliwe jest w formie uczestnictwa w renomowanych szkołach letnich (w tym prowadzonych przez międzynarodowe organizacje naukowe) lub w formie stażów naukowych.

Zajęcia obowiązkowe do zaliczenia dla doktorantów w ramach poszczególnych dyscyplin

Ekonomia i finanse

Doktoranci w dyscyplinie „ekonomia i finanse” mają obowiązek wyboru dwóch z trzech poniższych przedmiotów. Wybór przedmiotów następuje w uzgodnieniu pomiędzy doktorantem i promotorem oraz zostaje zapisany w Indywidualnym Planie Badawczym. Zgodnie z przyjętymi zasadami przedmioty są dostępne dla wszystkich doktorantów UW.

1) Advanced Microeconomics

The aim of the lecture is to review issues and analytical methods of contemporary microeconomics. Topics include: Consumer theory, Individual and aggregate demand, Production theory, Game theory, Competitive equilibrium, Externalities and public goods, Imperfect competition, Asymmetric information, General equilibrium, and Public choice.

Students are prepared to read, understand, and contribute to, academic literature in the field. Emphasis is put on building models that explain the rationale of modern economic policies.

2) Advanced Macroeconomics

The main objective of the course is to introduce fundamental techniques for constructing and solving dynamic-stochastic general equilibrium (DSGE) models. The course begins with Real Business Cycle (RBC) model. The model (and its extension) will be used to illustrate the concept of equilibrium, market completeness, and solution techniques. It will also be used to show some properties of the business cycles as well as its implications for asset prices and macroeconomic policy. The second part of the course introduces the overlapping generation (OLG) model. The second major workhorse of modern macroeconomics and, if time permits, analysis of incomplete markets model in the case in which agents face idiosyncratic and uninsurable labor income risk.

3) Advanced Finance

The aim of this lecture is to broaden the knowledge of students in the area of finance theories and finance concepts. Basic areas covered include: (1) Elements of finance theories; Taxonomy of finance theories: traditional finance paradigm (Theories of: capital structure, asset valuation, capital budgeting and cost of equity, financial behavior, and of international finance) and behavioral finance (limits of arbitrage and cognitive biases) (2) Analysis of nexus between financial stability/risk-taking and competition (and market structure) – theory (competition-fragility notion; competition-stability hypothesis; and non-linear links between competition and risk-taking) and empirical evidence; Efficiency and competition (and market structure) nexus; Analysis of competition (market structure) and risk-taking with the use of financial information. (3) Risk, financial stability and regulations / supervision (micro and macroprudential). (4) Regulations / supervision / monitoring / institutions (investor protection and governance) and their effects on risk (stability), efficiency as well as on links between competition and risk-taking ; (5) Finance and economic growth nexus: measurement of financial development, factors driving the links between finance and economic growth.

Doktoranci w dyscyplinie „ekonomia i finanse” mają także obowiązek wyboru jednego z przedmiotów oznaczonych numerami 22, 23 i 24 na liście przedmiotów metodologicznych powyżej.

Geografia społeczno- ekonomiczna i gospodarka przestrzenna

Doktoranci w dyscyplinie „geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna” mają obowiązek zaliczenia dwóch przedmiotów. Zgodnie z przyjętymi zasadami przedmioty są dostępne dla wszystkich doktorantów UW.

1) Geowizualizacja w badaniach społecznych

Zajęcia służące zapoznaniu z metodami i rozwiązaniami technicznymi z zakresu przygotowanie i prezentacji danych przestrzennych. Omówione zostaną podstawowe elementy prezentacji kartograficznej: odwzorowanie, skala, podziałka, legenda, treść i forma mapy – zasady ich stosowania w publikacjach oraz w prezentacjach publicznych. Na przykładach z dziedziny nauk społecznych dyskutowane będą zasady i możliwości stosowania wybranych metod prezentacji kartograficznej w kontekście ich adekwatności do analizowanego zagadnienia (oraz dyscypliny). Przedstawione zostaną zalety i ograniczenia związane ze stosowaniem nowych narzędzi geowizualizacji (modele 3D, animacje).

2) Metodologia i współczesne kierunki badań w geografii społeczno-ekonomicznej

Konwersatorium ukazujące specyfikę i różnorodność dyscypliny. Pierwsza część kursu służyć będzie dyskusji nad odrębnością „geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej” jako dyscypliny naukowej, jej ewolucją oraz perspektywami rozwoju. Następnie omówione zostaną aktualne trendy badawcze najważniejszych subdyscyplin: geografii społeczno-ekonomicznej: geografii regionalnej świata, geografii miast, geografii turystyki, geografii człowieka i geografii politycznej.

Pedagogika

Doktoranci w dyscyplinie „pedagogika” mają obowiązek zaliczenia dwóch przedmiotów. Zgodnie z przyjętymi zasadami przedmioty są dostępne dla wszystkich doktorantów UW.

1) Child as a thinker and a social person – developmental perspective

Dziecko jako myśliciel i osoba społeczna – perspektywa rozwojowa

Zajęcia proponowane są w formie konwersatorium, na którym dyskusje będą bazowały na opublikowanych w ostatnich latach anglojęzycznych tekstach, dotyczących rozwoju poznawczego i społecznego dzieci. Tematy obejmą specyfikę rozwoju wspomnianych obszarów, czynniki sprzyjające i hamujące rozwój społeczny i poznawczy dzieci, a także konsekwencje rozwoju tych sfer dla funkcjonowania w dorosłości. Doktoranci będą mieli okazję do doskonalenia umiejętności językowych (w zakresie języka angielskiego), omówienia różnych strategii badawczych i metodologii badań oraz statystycznych metod analizy danych. Będą mogli krytycznie odnieść się do opublikowanych wyników, doskonaląc tym samym umiejętności analitycznego myślenia.

2) Nurty współczesnej pedagogiki

Przedmiot ma na celu pogłębienie wiedzy na temat nurtów i debat we współczesnej pedagogice, związanych z podstawowymi paradygmatami wiedzy pedagogicznej, ukazanie pedagogiki jako nauki o wychowaniu w odniesieniu do różnych dyskursów (np. dyskurs filozoficzny a dyskurs pedagogiczny o wychowaniu), wskazanie na główne teorie pedagogiczne i ich przynależność do różnych nurtów pedagogiki. Doktorant zdobędzie wiedzę o podstawowych paradygmatach wiedzy pedagogicznej (pedagogiki humanistycznej, pedagogiki empirycznej, pedagogiki krytycznej) oraz klasyfikacji myśli pedagogicznej (prądy, kierunki, koncepcje), a także szerszym kontekście, w jakim osadzone są konkretne nurty współczesnej pedagogiki, w tym główne teorie społeczne, filozoficzne, psychologiczne, kulturowe mające zastosowanie na mapie paradygmatów pedagogicznych

Nauki o polityce i administracji

Doktoranci w dyscyplinach „nauki o polityce i administracji” oraz „nauki o bezpieczeństwie” mają obowiązek zaliczenia poniżej wskazanego przedmiotu metodycznego. Zgodnie z przyjętymi zasadami przedmiot ten jest także dostępny dla wszystkich doktorantów UW.

Teoretyczne i metodologiczne aspekty badania instytucji politycznych i bezpieczeństwa narodowego

Przedmiot ma na celu zdobycie przez doktorantów pogłębionej wiedzy teoretycznej i metodologicznej dotyczącej kluczowego zagadnienia instytucji, ze szczególnym naciskiem na instytucje polityczne. Uczestnicy kursu poznają różne ujęcia pojęcia „instytucja”. Zdobywają też wiedzę na temat typów instytucjonalizmu oraz ich przydatności w badaniach różnego typu instytucji oraz ich struktur i działania (*institutional design*). Ponadto doktoranci pogłębiają swoją wiedzę na temat dynamicznego podejścia do instytucji dzięki zgłębianiu zagadnienia „teorii zmiany instytucjonalnej” oraz rozwijają umiejętność porównywania instytucji.

	WIEDZA								UMIEJĘTNOŚCI												KOMPETENCJE SPOŁECZNE								
	WK				WG				UW			UK					UO	UU		KK			KO			KR			
	1	2	3	4	1	2	3		1	2	3	1	2	3	4	5	1	1	2		1	2	3	1	2	3	1		
Dydaktyka szkoły wyższej												x	x	x				x	x										
Prawa autorskie				x		x																			x			X	
Etyka						x																		x	x			X	
Warsztat naukowca - pozyskiwanie grantów																	x	x											
Public speaking												x				x													
Warsztat naukowca – transfer wiedzy do sfery gospodarczej i społecznej, praktyczne zastosowanie wyników badań społecznych																													
Warsztat metodyczny z zakresu dydaktyki (grupowy)																													
Warsztat metodyczny z zakresu dydaktyki (indywidualny)																													
Warsztat naukowca w dziedzinie nauk społecznych - pisanie artykułów, strategie publikacyjne				x	x				x		x						x		x										

